

úspory ze snížení počtu opakování, přičemž takové úspory budou školy moci použít na jiné účely, například na financování alternativ k opakování ročníků.

- Snížení počtu opakování ročníků by mohlo být rovněž zahrnuto do odpovědností systémů, které by na školy přenesly odpovědnost za počet žáků, kteří zůstanou v ročníku, v němž neuspěli. Bylo by rovněž třeba zajistit, aby se školy zaměřily na žáky, kteří si vedou hůře, než je úroveň ročníku, a na ty, kteří si vedou úplně špatně, takže by podporovaly všechny, kteří mají problémy.

Doporučení č. 2. Vyhnout se předčasné změně vzdělávacího směru a pozdržet výběr až do vyššího středního vzdělání

Klíčová zjištění

Raná selekce žáků má negativní dopad na žáky přidělené do skupin s nižší úrovní vzdělání a prohlubuje nerovnosti, aniž by zároveň zvyšovala průměrný výkon celé populace žáků. Kromě toho taková selekce dále zhoršuje nerovnosti, protože žáci ze znevýhodněného prostředí s větší pravděpodobností budou umístěni do nejméně akademicky orientovaných zaměření nebo skupin. Politiky zaměřené na snižování nerovností by tedy měly:

- odložit selekci žáků do doby vyššího středního vzdělávání, přičemž by se zároveň posílilo všeobecné vzdělání;
- v kontextech, kde se s odkladem časného dělení (směrování) studentů váhá, může potlačení zaměření nebo skupin tzv. nižší úrovně negativní důsledky zmírnit.;
- omezení počtu předmětů nebo délky trvání dělení do skupin podle schopností, zvyšování příležitostí ke změně zaměření nebo skupiny a zajištění vysoké úrovně osnov pro žáky různých zaměření může zmenšit negativní účinky časného třídění, dělení a seskupování podle schopností může snížit negativní dopady předčasného dělení žáků.

Úkol, který je třeba vyřešit: raná selekce žáků je běžnou praxí

Vzdělávací systémy stojí před zásadním úkolem, jak se vypořádat s potřebami stále rozdílnější populace žáků. Některé země mají neselektivní a ucelené (všeobecně vzdělávací) systémy škol až do ukončení základního nebo nižšího středního vzdělávání a snaží se poskytnout všem žákům stejné možnosti vzdělávání prostřednictvím individualizované podpory v rámci stejných tříd. Jiné země reagují na rozdílnost rozdělováním dětí do různých kurikul nebo úrovní náročnosti s cílem poskytovat jim služby podle jejich potřeb a akademického potenciálu.

Selekce probíhá ve všech zemích OECD, avšak mezi zeměmi existují některé zásadní rozdíly v načasování a formě selekce. Zatímco v řadě zemí OECD je průměrný věk pro první formální selekci (výběr školy) 15 let (OECD, 2010b), ve Finsku a Španělsku nejsou žáci rozděleni do různých vzdělávacích směrů dříve než na konci nižšího středního vzdělání. Nicméně v několika málo zemích, včetně Rakouska a Německa, probíhá selekce velmi brzy – v pouhých 10 letech žáků.